

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII KADENCJA**

Warszawa, dnia 19 lutego 2014 r.

Druk nr 565

**KOMISJA
USTAWODAWCZA**

**Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 85a ust. 3 pkt 1 Regulaminu Senatu Komisja Ustawodawcza wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych oraz niektórych innych ustaw.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniony jest senator Andrzej Matusiewicz.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Piotr Zientarski

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 93, poz. 767, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 46 po ust. 1 dodaje się ust. 1a–1c w brzmieniu:

„1a. Od orzeczenia sądu lekarsko-weterynaryjnego kończącego postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej, lekarzowi weterynarii, którego dotyczy postępowanie lub obwinionemu lekarzowi weterynarii, rzecznikowi odpowiedzialności zawodowej, ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa i Prezesowi Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej przysługuje apelacja do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu okręgowego (wydział karny) w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

1b. Apelacja, o której mowa w ust. 1a, przysługuje także osobie fizycznej, osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone działaniem lub zaniechaniem lekarza weterynarii.

1c. Do rozpoznania apelacji stosuje się przepisy Kodeksu postępowania karnego. Od orzeczenia sądu okręgowego kasacja nie przysługuje.”;

2) art. 46a otrzymuje brzmienie:

„Art. 46a. Orzeczenie Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego doręcza się podmiotom, o których mowa w art. 46 ust. 1a i 1b, w terminie 2 miesięcy od dnia jego ogłoszenia.”;

3) uchyla się art. 46b–46e;

4) art. 48 otrzymuje brzmienie:

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się także ustawy: ustawę z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej, ustawę z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich oraz ustawę z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 200, poz. 1326 oraz z 2013 r. poz. 779, 1247, 1261, 1287 i 1650.

„Art. 48. Lekarzowi weterynarii, który w wyniku wznowienia postępowania został uniewinniony lub skazany na łagodniejszą karę, służy od okręgowej izby lekarsko-weterynaryjnej, której sąd wydał orzeczenie o ukaraniu, odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania względem niego w całości lub w części kary, której nie powinien był ponieść. W sprawach o odszkodowanie lub zadośćuczynienie stosuje się przepisy rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego.”;

- 5) po art. 50 dodaje się art. 50a w brzmieniu:

„Art. 50a. Podmioty, o których mowa w art. 46 ust. 1a i 1b, wnoszą apelację do sądu okręgowego za pośrednictwem Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego.”;

- 6) w art. 58a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone działaniem lub zaniechaniem lekarza weterynarii, może ustanowić nie więcej niż dwóch pełnomocników spośród lekarzy weterynarii, adwokatów lub radców prawnych.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (Dz. U. z 2008 r. Nr 136, poz. 856, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany

- 1) w art. 46 po ust. 1 dodaje się ust. 1a–1c w brzmieniu:

„1a. Od orzeczenia Naczelnego Sądu Aptekarskiego kończącego postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej, farmaceucie, którego dotyczy postępowanie lub obwinionemu, rzecznikowi odpowiedzialności zawodowej, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia i Prezesowi Naczelnej Rady Aptekarskiej przysługuje apelacja do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego do sądu okręgowego (wydział karny) w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

1b. Apelacja, o której mowa w ust. 1a, przysługuje także osobie fizycznej, osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone działaniem lub zaniechaniem farmaceuty.

---

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z . z 2010 r. Nr 107, poz. 679, z 2011 r. Nr 113, poz. 657 oraz z 2013 r. poz. 779, 1245, 1247, 1287 i 1650.

1c. Do rozpoznania apelacji stosuje się Kodeksu postępowania karnego. Od orzeczenia sądu okręgowego kasacja nie przysługuje.”;

2) art. 46a otrzymuje brzmienie:

„Art. 46a. Orzeczenie Naczelnego Sądu Aptekarskiego doręcza się podmiotom, o których mowa w art. 46 ust. 1a i 1b, w terminie 2 miesięcy od dnia jego ogłoszenia.”;

3) uchyla się art. 46b–46e;

4) art. 48 otrzymuje brzmienie:

„Art. 48. Farmaceucie, który w wyniku wznowienia postępowania został uniewinniony lub skazany na łagodniejszą karę, służy od okręgowej izby aptekarskiej, której był członkiem w momencie ukarania, odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania względem niego w całości lub w części kary, której nie powinien być ponieść. W sprawach o odszkodowanie lub zadośćuczynienie stosuje się przepisy rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego.”;

5) po art. 50 dodaje się art. 50a w brzmieniu:

„Art. 50a. Podmioty, o których mowa w art. 46 ust. 1a i 1b, wnoszą apelację do sądu okręgowego za pośrednictwem Naczelnego Sądu Aptekarskiego.”;

6) w art. 58a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone działaniem lub zaniechaniem farmaceuty, może ustanowić nie więcej niż dwóch pełnomocników spośród farmaceutów, adwokatów lub radców prawnych.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (Dz. U. z 2004 r. Nr 144, poz. 1529, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 58 dodaje się ust. 3a–3c w brzmieniu:

„3a. Od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego kończącego postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności dyscyplinarnej diagnoście laboratoryjnemu, którego dotyczy postępowanie lub obwinionemu, Rzecznikowi Dyscyplinarnemu, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia i Prezesowi Krajowej Diagnostów przysługuje apelacja do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu okręgowego (wydział karny) w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 119, poz. 1015, z 2006 r. Nr 117, poz. 90, z 2009 r. Nr 76, poz. 641, z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 113, poz. 657 oraz z 2013 r. poz. 779, 1245 i 1247.

3b. Apelacja, o której mowa w ust. 3a, przysługuje także osobie fizycznej, osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przewinienie diagnosty.

3c. Do rozpoznania apelacji stosuje się przepisy ustawy 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego. Od orzeczenia sądu okręgowego kasacja nie przysługuje.”;

2) art. 58a otrzymuje brzmienie:

„Art. 58a. Orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego doręcza się podmiotom, o których mowa w art. 58a ust. 3a i 3b, w terminie 2 miesięcy od dnia jego ogłoszenia.”;

3) uchyla się art. 58b–58e;

4) w art. 60 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) właściwy sąd okręgowy (wydział karny).”;

5) po art. 60 dodaje się art. 60a w brzmieniu:

„Art. 60a. Podmioty, o których mowa w art. 58 ust. 3a i 3b, wnoszą apelację do sądu okręgowego za pośrednictwem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego.”;

6) art. 65 otrzymuje brzmienie:

„Art. 65. Diagnostę laboratoryjnemu, który w wyniku wznowienia postępowania został uniewinniony lub skazany na łagodniejszą karę, służy od Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania względem niego w całości lub w części kary, której nie powinien był ponieść. W sprawach o odszkodowanie lub zadośćuczynienie stosuje się przepisy rozdziału 58 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dz. U. Nr 219, poz. 1708, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 94 uchyla się ust. 1;

2) w art. 95:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Od orzeczenia sądu lekarskiego kończącego postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy, stronom, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia i Prezesowi Naczelnej Rady Lekarskiej przysługuje apelacja do

---

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 113, poz. 657 oraz z 2013 r. poz. 779 i 1247.

właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu okręgowego (wydział karny) w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Do rozpoznania apelacji przez sąd okręgowy stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego. Od orzeczenia sądu okręgowego kasacja nie przysługuje.”,

c) uchyla się ust. 4;

3) uchyla się art. 96;

4) art. 97 otrzymuje brzmienie:

„Art. 97. Strony, minister właściwy do spraw zdrowia i Prezes Naczelnej Rady Lekarskiej wnoszą apelację do sądu okręgowego za pośrednictwem Naczelnego Sądu Lekarskiego.”;

5) uchyla się art. 98;

6) w art. 102 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wznowienie nie może nastąpić z przyczyn wymienionych w ust. 2, jeżeli były one przedmiotem rozpoznania w trybie apelacji do sądu okręgowego.”;

7) art. 106 otrzymuje brzmienie:

„Art. 106. Lekarzowi, który w wyniku wznowienia postępowania został uniewinniony lub skazany na łagodniejszą karę, służy od okręgowej izby lekarskiej, której był członkiem w momencie ukarania, odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania względem niego w całości lub w części kary, której nie powinien być ponieść. W sprawach o odszkodowanie lub zadośćuczynienie stosuje się przepisy rozdziału 58 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 174, poz. 1038 oraz z 2013 r. poz. 779, 1247 i 1650) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 72 uchyla się ust. 1;

2) w art. 73:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Od orzeczenia sądu pielęgniarek i położnych kończącego postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej stronom, ministrowi właściwemu do

spraw zdrowia i Prezesowi Naczelnej Rady przysługuje apelacja do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu okręgowego (wydział karny) w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia. Strony, minister właściwy do spraw zdrowia i Prezes Naczelnej Rady wnoszą apelację za pośrednictwem Naczelnego Sądu.”,

b) uchyla się ust. 4–8,

c) dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. Od orzeczenia sądu okręgowego kasacja nie przysługuje.”;

3) w art. 77 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wznowienie nie może nastąpić z przyczyn wymienionych w ust. 3, jeżeli były one przedmiotem rozpoznania w trybie apelacji.”;

4) art. 81 otrzymuje brzmienie:

„Art. 81. Pielęgniarka lub położna, która w wyniku wznowienia postępowania została uniewinniona lub skazana na łagodniejszą karę, służy od okręgowej izby, której był członkiem w momencie ukarania, odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania względem niej w całości lub w części kary, której nie powinna była ponieść. W przypadku obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej wykonującego czasowo i okazjonalnie zawód pielęgniarki lub położnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej roszczenie przysługuje w stosunku do okręgowej izby, której sąd wydał orzeczenie, w sprawie która była przedmiotem wznowienia postępowania. W sprawach o odszkodowanie lub zadośćuczynienie stosuje się przepisy rozdziału 58 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.”;

5) w art. 84 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej wykonującego czasowo i okazjonalnie zawód pielęgniarki lub położnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej publikacja, o której mowa w ust. 1, przysługuje w biuletynie okręgowej izby, której sąd wydał orzeczenie, w sprawie która była przedmiotem wznowienia postępowania.”.

Art. 6. Do postępowań przed Sądem Najwyższym niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Celem projektu jest dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 października 2013 r. (sygn. akt SK 10/13) dotyczącego ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 93, poz. 767, ze zm.). Jego sentencja została ogłoszona 29 października 2013 r. w Dz. U. poz. 1261, a pełny tekst wraz z uzasadnieniem w OTK ZU Nr 7A, poz. 96.

Projekt wprowadza prawo stron postępowania prowadzonego przed zawodowymi organami dyscyplinarnymi w zawodach medycznych do odwołania się od ich rozstrzygnięć do sądu „państwowego”.

2. Przedmiot i istota rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego

2.1. TK orzekł, że art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych w zakresie, w jakim pozbawia lekarza weterynarii, wobec którego orzeczono w drugiej instancji karę upomnienia, możliwości odwołania się do sądu od wymierzonej mu kary dyscyplinarnej - jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 oraz z art. 32 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Zakwestionowany przepis został z dniem 20 lipca 2013 r. uchylony, jeszcze przed wydaniem wyroku. Wydanie wyroku było jednak konieczne dla ochrony konstytucyjnych wolności i praw.

2.2. Przepis art. 46 ust. 1 ustawy przewiduje, że sąd lekarsko-weterynaryjny może orzekać następujące kary: 1) upomnienie; 2) nagana; 3) zawieszenie prawa wykonywania zawodu lekarza weterynarii na okres od 3 miesięcy do 3 lat; 4) pozbawienie prawa wykonywania zawodu. Zakwestionowany ust. 2 stanowił, że lekarz weterynarii, wobec którego sąd lekarsko-weterynaryjny orzekł w drugiej instancji karę wymienioną w ust. 1 pkt 3 i 4, ma prawo wniesienia odwołania do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu apelacyjnego - sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. A contrario możliwości odwołania do sądu nie było w przypadku skazania na karę upomnienia albo nagany.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji **każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd**, natomiast art. 77 ust. 2 przewiduje, że **ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw**.

Prawo do sądu z art. 45 obejmuje: „prawo dostępu do sądu, tj. prawo do uruchomienia postępowania przed sądem; prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej - zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności; prawo do wyroku sądowego (tj. prawo uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd w rozsądnym terminie) oraz prawo do odpowiedniego ukształtowania ustroju i pozycji organów sądowych (...). Warunkiem podstawowym i koniecznym umożliwienia jednostce realizacji prawa wyrażonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji jest zapewnienie jej dostępu do sądu, rozumianego jako możliwość uruchomienia stosownej procedury jurysdykcyjnej. Dopiero po przekroczeniu tego progu, doniosłości nabierają pozostałe elementy składowe prawa do sądu (...). Analizowany przepis obejmuje zatem prawo do sądu w ujęciu formalnym (dostępność drogi sądowej w ogóle) i materialnym (**możliwość prawnie skutecznej ochrony praw na drodze sądowej**)”. W kontekście art. 77 Konstytucji Trybunał stwierdził, że „Konstytucja nie wyklucza natomiast ustanawiania w ustawie pewnych ograniczeń prawa do sądu, jeżeli nie prowadzą do zamknięcia sądowej drogi dochodzenia konstytucyjnych wolności i praw i mieszczą się w ramach określonych przez art. 31 ust. 3 Konstytucji”.

TK podtrzymuje swoje wielokrotnie już wyrażane stanowisko, iż „prawo do sądu powinno być gwarantowane również w ramach każdego postępowania dyscyplinarnego. (...). Wymóg zagwarantowania przez ustawodawcę sądowej kontroli orzeczeń dyscyplinarnych Trybunał uzasadniał podobieństwem postępowania dyscyplinarnego do postępowania karnego. Zagadnienie to zostało rozwinięte w szczególności w orzeczeniach dotyczących konstytucyjności przepisów regulujących odpowiedzialność dyscyplinarną nauczycieli akademickich. (...) **[S]koro niektóre z postępowań represyjnych, w tym też postępowanie dyscyplinarne, mogą prowadzić do rozstrzygnięć, których konsekwencje są zbliżone do występujących w postępowaniu karnym, należy obwinionemu w tego typu sytuacjach zagwarantować prawo do sądu**. Powtórzył również tezę wcześniej już sformułowaną, że przyjęcie takiej koncepcji postępowania dyscyplinarnego, w której sąd posiada uprawnienie do kontroli w toku postępowania odwoławczego prawidłowości postępowania dyscyplinarnego, gwarantuje wystarczający standard ochrony konstytucyjnej osób ukaranych

dyscyplinarnie. (...) [O] ile postępowanie dyscyplinarne dopuszcza «orzekanie w sprawach dyscyplinarnych przez organy pozasądowe odstępując tym samym od stosowania w tym postępowaniu standardów obowiązujących w postępowaniu karnym sensu stricto, o tyle w sposób zdecydowany i konsekwentny przyjmuje ono, iż gwarancją poszanowania praw i wolności obwinionego jest zapewnienie kontroli sądowej orzeczeń w sprawach dyscyplinarnych»”.

„Prawo do sądu powinno być zagwarantowane w ramach każdego postępowania dyscyplinarnego, niezależnie od tego, czy chodzi o postępowanie egzekwujące odpowiedzialność dyscyplinarną osób wykonujących zawód zaufania publicznego, czy osób należących do innych grup zawodowych, i niezależnie od orzeczonej kary. (...) Sądowa kontrola prawidłowości postępowania dyscyplinarnego oraz rozstrzygnięć w nim wydawanych gwarantuje ochronę konstytucyjnych praw i wolności takiej osoby, a dodatkowo stanowi element nadzoru państwa nad działalnością samorządu zawodowego, jeżeli to on prowadzi postępowanie dyscyplinarne. Z tego też względu **w każdej sprawie dyscyplinarnej** - jeśli chodzi o odpowiedzialność związaną z wykonywaniem zawodu - która była przedmiotem rozstrzygnięcia w pozasądowym postępowaniu dyscyplinarnym, **ustawodawca musi zapewnić prawo do wszczęcia sądowej kontroli postępowania dyscyplinarnego i zapadłego w jego wyniku orzeczenia**”.

Z orzecznictwa TK „wynika wymóg zagwarantowania przez ustawodawcę **pełnej sądowej kontroli orzeczeń dyscyplinarnych**, bez względu na rodzaj i stopień dolegliwości zastosowanej sankcji. (...) Lekarz weterynarii, który wykonuje zawód zaufania publicznego, będąc jednocześnie członkiem samorządu zawodowego, powinien mieć możliwość kwestionowania przed sądem **zarówno popełnienia przewinienia dyscyplinarnego i dopuszczalności wszczęcia przeciwko niemu postępowania dyscyplinarnego, jak i prawidłowości przeprowadzenia tego postępowania oraz zasadności wymierzonej w nim kary**. Nie budzi wątpliwości Trybunału, że każda kara dyscyplinarna dla członka samorządu zawodowego zawodu zaufania publicznego jest dolegliwa, gdyż oznacza negatywną ocenę sposobu wykonywania przez niego zawodu, a tym samym utratę zaufania publicznego, które art. 17 ust. 1 Konstytucji wskazuje jako immanentną cechę tego rodzaju zawodów”.

Oceniając kwestionowany przepis z punktu widzenia wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji zasady równości, TK „nie znalazł żadnego istotnego interesu, wartości czy zasad,

które uzasadniałyby zróżnicowanie - w ramach danego modelu odpowiedzialności dyscyplinarnej - sytuacji prawnej osób ukaranych dyscyplinarnie w zakresie dopuszczalności zaskarżenia przez nie orzeczeń dyscyplinarnych do sądu”.

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

3.1. Choć nadanie przepisom o odpowiedzialności dyscyplinarnej (zawodowej) w zawodach medycznych było już przedmiotem poprzedniej inicjatywy Senatu, to jednak na skutek zmian w trakcie postępowania ustawodawczego, cel projektu senackiego został osiągnięty tylko połowicznie. Celem projektu senackiego było wprowadzenie możliwości odwołania się do sądu bez żadnych ograniczeń. W ostatecznie uchwalonej ustawie wprowadzono co prawda możliwość odwołania się do sądu niezależnie od rodzaju wymierzonej kary, jednak w pozostałym zakresie wprowadzono nawet dodatkowe ograniczenia w stosunku do dotychczasowych rozwiązań. W tych zawodach, w których strony postępowania dyscyplinarnego miały możliwość złożenia apelacji, wprowadzono kasację. Apelację może złożyć każdy bez żadnych ograniczeń (wystarczy dochować terminu na jej złożenie). Tymczasem kasacja w postaci wprowadzonej w zawodach medycznych, może być wniesiona tylko z powodu (1) **uchybień wymienionych w art. 439 § 1 Kodeksu postępowania karnego** lub (2) **innego rażącego naruszenia prawa**. Kasacja może być wniesiona również z powodu (3) **niewspółmierności kary**. Ponadto, kasacja (4) **musi być sporządzona i podpisana przez obrońcę (pełnomocnika) będącego adwokatem albo radcą prawnym**. W końcu, zgodnie z art. 527 § 1 K.p.k. do kasacji strona zobowiązana jest dołączyć dowód (5) **opłaty sądowej**. Jeżeli kasacja nie spełnia któregokolwiek z tych warunków, w ogóle nie będzie rozpatrzona przez sąd, lecz zostanie pozostawiona bez rozpoznania, niezależnie od argumentów podnoszonych przez stronę w kasacji.

Uchybienia wyliczone w art. 439 § 1 K.p.k. mają charakter formalny (np. nieprawidłowe obsadzenie składu sędziowskiego, wydanie orzeczenia przez organ dyscyplinarny w sprawie nienależącej do jego właściwości, naruszenie zasady większości głosów w podejmowaniu decyzji przez organ dyscyplinarny, brak podpisu pod orzeczeniem). Strony nie mają zatem możliwości wniesienia odwołania do sądu w przypadkach o których mowa w art. 438 pkt 1-3 K.p.k., tj. w przypadku obrazy przepisów prawa materialnego, obrazy pozostałych przepisów proceduralnych lub błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia. Okoliczności wymienione w art. 438 pkt 1-3 mogłyby być uznane za podstawę kasacji tylko

wtedy, gdy zostaną uznane za „rażące”. Tymczasem apelację można wnieść bez żadnych tego rodzaju ograniczeń.

W związku z kasacją strona zobowiązana jest też ponieść jej koszty (opłata sądowa i opłacenie pełnomocnika). Możliwość zwolnienia z tych kosztów należy do wyjątków stosowanych tylko wobec niektórych kategorii osób. Tymczasem apelację można wnieść bez żadnych wstępnych opłat i bez konieczności korzystania z płatnego pełnomocnika czy obrońcy. Zgodnie z Konstytucją korzystanie z obrońcy jest prawem, możliwością, a nie koniecznością; obwiniony powinien mieć prawo bronić się samodzielnie. Konstytucja nie neguje konieczności korzystania z zawodowego pełnomocnika w postępowaniu kasacyjnym, ale tylko wtedy gdy kasacja jest dodatkowym środkiem odwoławczym (trzecią instancją). W rozpatrywanym przypadku kasacja jest natomiast jedynym (pierwszoinstancyjnym, a zarazem ostatnim) środkiem, za pomocą którego można odwołać się od orzeczenia organu odpowiedzialności dyscyplinarnej do sądu „państwowego”.

3.2. W projekcie proponuje się usunięcie powyższych ograniczeń konstytucyjnego prawa do sądu. Choć wyrok Trybunału dotyczył tylko ograniczenia prawa do sądu ze względu na rodzaj kary, nie ma przeszkód (a nawet można uznać to za obowiązek), by ustawodawca realizował przy pomocy ustawy postanowienia Konstytucji, niezależnie od tego czy jakaś sprawa była przedmiotem rozpoznania przez Trybunał Konstytucyjny. Mimo, że projekt ustawy formalnie jest pokłosiem konkretnego wyroku Trybunału Konstytucyjnego, dotyczącego - co wynika ze specyfiki skargi konstytucyjnej - konkretnej sprawy, to w istocie zmierza on do nadania kilku ustawom treści zgodnej z konstytucyjnym prawem do sądu. W wyroku TK przedmiotem rozpoznania były tylko niektóre aspekty tego prawa. Proponowana ustawa jest zatem konsekwencją porównania dotychczasowego ustawodawstwa dotyczącego odpowiedzialności dyscyplinarnej (zawodowej) w przepisami Konstytucji gwarantującymi nieograniczone prawo do sądu. Konstytucja gwarantuje każdemu nieograniczone prawo do co najmniej dwóch instancji sądowych. Jedynym wyłomem od tej zasady - co wyraźnie stwierdził TK - akceptowalnym w świetle Konstytucji jest ograniczenie prawa do sądu, w sprawach będących pokłosiem orzeczeń dyscyplinarnych organów zawodowych, tylko do jednej instancji. Nadal jednak powinna to być instancja nieograniczona. Ustawodawca ma zatem dwa rozwiązania, jako pewne minimum. Powinien umożliwić rozpoznanie takiej sprawy przez sąd w zwykłym pierwszoinstancyjnym trybie, bez możliwości wniesienia apelacji od wyroku takiego sądu. Albo umożliwić rozpoznanie takiej

sprawy w trybie drugoinstancyjnym (apelacyjnym), choć nadal byłby to jedyny sąd rozpatrujący sprawę (a więc bez możliwości wniesienia kasacji). Proponuje się drugie z tych rozwiązań. Za właściwe do rozpoznawania tych spraw wnioskodawca uznał sądy okręgowe, których wydziały karne rozpoznają zarówno poważne, wymagające dużej wiedzy i doświadczenia sprawy karne (np. zabójstwa) - jako sądy pierwszej instancji, jak i drobne sprawy wykroczeniowe - jako sądy drugiej instancji. Z powodzeniem między nimi zmieszczą się delikty zawodowe.

Pomijając już kwestię różnicy między kasacją a apelacją, która została powyżej dostatecznie wyjaśniona, należy też zauważyć, że nie jest właściwe by delikty zawodowe były przedmiotem rozpoznania przed Sądem Najwyższym. Choć delikty zawodowe, jako swego rodzaju czyny zabronione o charakterze niepowszechnym, dotyczącym tylko pewnej grupy zawodowej, z tego właśnie punktu widzenia są rzadkimi sprawami przed sądami „państwowymi”, to trudno uznać by Sad Najwyższy posiadał większe umiejętności do rozpoznania tych spraw niż np. sąd okręgowy. Sąd Najwyższy niewątpliwie składa się z osób bardziej obeznanych w zawiłościach materialnego i proceduralnego prawa karnego. Do spraw, które charakteryzowałyby się tego rodzaju zawiłościami, nie należą jednak sprawy dyscyplinarne, skoro w założeniu powierza się je zawodowym organom dyscyplinarnym, w których w ogóle nie zasiadają sędziowie. W zasadzie kompetentne do tego byłyby i sądy rejonowe, jednak ze względu na przyjęty tryb apelacyjny, którym sądy rejonowe się nie posługują, za właściwe uznano sądy okręgowe.

Za optymalne rozwiązanie uznano zatem by delikty zawodowe (jeśli w ogóle, bo przedstawiciele wielu innych wymagających nie mniejszej wiedzy i doświadczenia zawodów, w ogóle nie posiadają organów dyscyplinarnych) były rozpoznawane przez niebędące sądami organy składające się z przedstawicieli danego zawodu, jednak z nieograniczoną następnie możliwością kontroli orzeczenia takiego organu przez jedną instancję sądową - sąd okręgowy.

4. Skutki projektowanej ustawy

Skutkiem ustawy będzie poddanie pod kognicję sądów okręgowych szerszego zakresu spraw, które mogą być zaskarżone w konsekwencji wydania orzeczenia przez zawodowe organy dyscyplinarne działające w niektórych zawodach medycznych. Jednocześnie ustawa odciąży Sąd Najwyższy od tych spraw, które mogły z tego tytułu do niego trafiać.

Szczegółowe dane na temat liczby tego rodzaju spraw trafiających przed Sąd Najwyższy, a wcześniej przed sądy apelacyjne, będzie mógł przedstawić Sąd Najwyższy oraz Minister Sprawiedliwości.

Proponowana zmiana ułatwi dostęp do sądów. Sąd Najwyższy jest jeden w skali kraju, ma siedzibę w Warszawie i składa się z 90 sędziów. Sądów okręgowych jest 45, a zatrudnionych jest w nich ponad 2 700 sędziów.

5. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektu nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
